

Wymagania edukacyjne i zasady oceniania na języku polskim w klasie IV

1. Wyposażenie ucznia:

- zeszyt przedmiotowy, podręcznik do literatury, podręcznik do nauki o języku i ortografii, zeszyt ćwiczeń, przybory szkolne (klej, nożyczki, kredki, flamastry, kolorowe długopisy, ołówki).

2. Ocenianie:

- obowiązuje skala ocen od 1-6,

- stosujemy plusy (+) i minusy (-), 5 plusów to ocena bdb, pięć minusów ndst; plusy i minusy nie sumują się,

- oceniana jest aktywność, sprawdziany (prace klasowe, sprawdziany, kartkówki, testy, dyktanda), prace domowe, recytacja, odpowiedź ustna, praca w grupie, udział w konkursach i olimpiadach, praca projektowa.

3. Sprawdziany:

- sprawdzian godzinny zapowiadany jest z minimum tygodniowym wyprzedzeniem i poprzedzony jest lekcją powtórzeniową,

- prace klasowe, sprawdziany i testy są obowiązkowe,

- uczeń może poprawić ocenę niedostateczną, dopuszczającą i dostateczną z kartkówki w ciągu dwóch tygodni od oddania sprawdzonych prac (dwa razy w semestrze); poprawianie odbywa się tylko jeden raz, po lekcjach, w terminie ustalonym z nauczycielem; kryteria ocen nie zmieniają się, a otrzymana ocena jest wpisywana do dziennika w osobną kolumnę z adnotacją „Poprawa kartkówki”,

- ocenę ze sprawdzianu całogodzinnego (z wyjątkiem literackich zadań klasowych) uczeń ma prawo poprawić w ciągu dwóch tygodni w terminie ustalonym przez nauczyciela,

- kartkówki obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji nie muszą być zapowiedziane przez nauczyciela,

- sprawdzone i poprawione prace nauczyciel powinien oddać w ciągu dwóch tygodni; wszystkie prace pisemne uczniów są przechowywane do końca roku szkolnego,

- gdy jest wydzielone zadanie dodatkowe, ocenę celującą otrzymuje uczeń, który wykona sprawdzian w 100% oraz zadanie dodatkowe,

- uczeń, który zostaje złapany na odpisywaniu, oddaje pracę, otrzymuje ocenę niedostateczną i nie ma możliwości poprawy tej oceny,

- ocena z dyktanda zależy od liczby błędów ortograficznych i interpunkcyjnych:

0 błędów – celujący

1 błąd – bardzo dobry

2 błędy – dobry

3-4 błędy – dostateczny

5-6 błędów – dopuszczający

7 błędów – niedostateczny

2 błędy II kategorii = 1 błąd I kategorii

3 błędy interpunkcyjne = 1 błąd I kategorii

Błędy I kategorii: pisownia wyrazów z „rz”, „ż”, „ó”, „u”, „ch”, „h”, dużą i małą literą, przeczenie „nie” razem i osobno.

4. Aktywność:

- aktywność na lekcjach oceniana jest za pomocą plusów (+) i minusów (-), pięć plusów to ocena bdb, pięć minusów to ndst,

- plusy uczeń może uzyskać za aktywność, dodatkowe zadanie, dodatkowe pomoce dydaktyczne przyniesione na lekcje, wykonanie notatki biograficznej pisarza bądź poety, aktywną pracę w grupie, udział w rozmowach i dyskusjach, udzielanie pomocy kolegom, zainteresowanie tematem, przebiegiem lekcji,

- minusy uczeń otrzymuje jeśli nie wykonał pracy domowej (poza wypracowaniem, za którego brak otrzymuje ocenę niedostateczną), brak podręcznika, lektury, niewykonanie poleceń nauczyciela, nieuwważanie na lekcji.

5. Prace domowe:

- uczeń ma obowiązek odrabiać prace domowe ustne i pisemne,

- za brak dłuższej (długoterminowej) pracy lub wypracowania uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną,

- za brak krótkiej pracy domowej uczeń otrzymuje minus (-),

- brak wypracowania należy poprawić w ciągu trzech dni,

- brak poprawy pracy klasowej lub dyktanda traktowane jest jako brak pracy domowej i skutkuje otrzymaniem minusa (-),

Kryteria oceny wypracowań:

a) zrozumienie tematu i jego realizacja (zgodność z tematem, dobór materiału, wyczerpanie tematu, oryginalność ujęcia, trafna i

wnikliwa argumentacja, itp.) – praca niezgodna z tematem oceniana jest niedostatecznie,

b) kompozycja (rozplanowanie treści, logiczne uporządkowanie i spójność wypowiedzi, zachowanie proporcji między częściami

pracy, zgodność z wyróżnikami wybranej formy wypowiedzi) zaznaczona odpowiednią segmentacją tekstu,

c) poziom i poprawność językowa i stylistyczna (styl wypowiedzi, zasób słownictwa, frazeologia, fleksja, składnia, ortografia,

interpunkcja),

d) szata graficzna pracy (nagłówek, temat i/lub tytuł pracy, marginesy, akapity, staranne pismo, podpisanie pracy, data).

6. Recytacja:

- na przygotowanie pamięciowej recytacji uczeń ma przynajmniej tydzień,

- za nieprzygotowanie recytacji w wyznaczonym terminie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, ale może ją poprawić w terminie do trzech dni,

- ocenie podlega pamięciowe opanowanie tekstu, interpretacja głosowa i wysiłek włożony w przygotowanie.

7. Odpowiedź ustna:

- ocenę niedostateczną, dopuszczającą i dostateczną z odpowiedzi ustnej uczeń może poprawić w ciągu dwóch dni od jej otrzymania.

Kryteria oceniania odpowiedzi ustnej:

- zawartość merytoryczna,

- logiczny układ wypowiedzi,

- stosowanie języka przedmiotu,

- poprawność językowa wypowiedzi,

- samodzielność wypowiedzi,

- umiejętność analizowania, argumentowania i rozwiązywania problemów,

- wykorzystanie wiedzy w praktyce.

8. Obszary aktywności podlegające ocenie:

• Wiedza i umiejętności: wiedza literacka, gramatyczna, ortograficzna, umiejętność pracy z tekstem literackim, umiejętności stylistyczne i krasomówcze.

• Postawa: aktywność, kreatywność, zaangażowanie, wkład pracy, samodzielność, współpraca w grupie, systematyczność, dociekliwość.

• Pisanie: różne formy wypowiedzi – opowiadanie, notatka, opis, list itp., poprawność składniowa, fleksyjna, leksykalna, stylistyczna, ortograficzna, interpunkcyjna.

- Mówienie: komunikatywność wypowiedzi, poprawność gramatyczna i stylistyczna, płynność, trafność w doborze treści, kultura języka, recytacja, opowiadanie twórcze i odtwórcze.
- Słuchanie: rozumienie tekstu literackiego, zapamiętywanie, odpowiadanie na pytania, stawianie pytań.
- Czytanie: czytanie ze zrozumieniem, praca z tekstem: wychwycenie głównej myśli, czytanie selektywne, wyszukiwanie informacji, rozumowanie.

SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JEZYKA POLSKIEGO DLA KLASY IV

Ocenę **NIEDOSTATECZNĄ** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę **DOPUSZCZAJĄCĄ** otrzymuje uczeń, który:

I Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- skupia uwagę na krótkich wypowiedziach innych osób,
- reaguje na wypowiedzi innych werbalnie i niewerbalnie (mimiką, gestem, postawą),
- rozumie polecenia nauczyciela, wypowiedzi innych uczniów,
- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, przeprosiny,
- wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym niedługim tekście, zwłaszcza w jego warstwie dosłownej,
- rozumie ogólny sens słuchanych utworów.

CZYTANIE

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji,
- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, przeprosiny,
- wskazuje najważniejsze informacje w odpowiednich akapitach przeczytanego tekstu, zwłaszcza w dosłownej warstwie tekstu i wyrażone wprost,
- rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi,
- rozumie ogólny sens czytanych utworów,
- stara się czytać teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym.

SAMOKSZTAŁCENIE

- sprawdza pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- mówi o swoich reakcjach czytelniczych, dostrzega zabiegi stylistyczne w utworach literackich, w tym funkcję obrazowania poetyckiego w liryce, z pomocą nauczyciela wskazuje epitet, porównanie, przenośnię, rymy,
- wie, co tworzy rytm,
- wskazuje wers, strofę, refren,
- odróżnia fikcję od rzeczywistości,
- odróżnia elementy fantastyczne od realistycznych,
- określa wybrane elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia,
- rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator),
- zna cechy baśni i legendy,
- wyodrębnia komiks, film i spektakl spośród innych przekazów i tekstów kultury.

II Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z innymi uczniami i nauczycielem,
- formułuje pytania i udziela prostych odpowiedzi pod względem konstrukcyjnym,
- wypowiada komunikaty zawierające proste informacje,
- wyraża wprost swoje intencje,
- odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie,
- stosuje zwroty grzecznościowe podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem,
- mówi na temat, opowiada o obserwowanych zdarzeniach, akcji książki, filmu,
- za pomocą kilku zdań opisuje przedmiot, m obraz, ilustrację, plakat
- stosuje wyrazy o znaczeniu dosłownym,
- wygłasza tekst utworu z pamięci,
- za pomocą kilku zdań opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę,
- za pomocą kilku prostych zdań opisuje ilustrację, obraz, plakat.

PISANIE

- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu,
- zna podstawowe zasady dotyczące pisowni wielką literą oraz pisowni ó – u, rz – ż, ch – h,
- dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu,
- uzupełnia prosty schemat, tabelę,

- zna podstawowe zasady układu graficznego listu prywatnego, dialogu, ramowego planu wypowiedzi i z pomocą nauczyciela zapisuje list, dialog, układa plan ramowy wypowiedzi,
- zapisuje kilkuzdaniowe opowiadanie odtwórcze,
- za pomocą kilku prostych zdań tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, zwierzęcia,
- za pomocą kilku prostych zdań tworzy opis obrazu,
- ilustracji, plakatu,
- stara się o estetykę zapisu wypowiedzi.

III Kształcenie językowe

Stosuje **WIEDZĘ JĘZYKOWĄ** w zakresie:

- słownictwa (np. dobiera wyrazy bliskoznaczne oraz wyrazy pokrewne w rodzinie wyrazów),
- składni (konstruuje poprawne zdania pojedyncze, stosuje wielkie litery na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu, rozróżnia zdania pojedyncze, złożone i równoważnik zdania, wskazuje orzeczenie w zdaniu, zna wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące i pytające),
- fleksji (wskazuje czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki i przysłówki w zdaniu, przy pomocy nauczyciela określa formę odmiennej części mowy, odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych,
- fonetyki (zna alfabet, dzieli wyrazy na litery, głoski i sylaby).

Ocenę **DOSTATECZNĄ** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

I Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- słucha innych i uczestniczy w rozmowie, zadaje pytania, odpowiada,
- wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu, kilkuzdaniowej wypowiedzi,
- powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszanej wypowiedzi, opowiada fabułę usłyszanej historii,
- rozpoznaje nastroj słuchanych komunikatów.

CZYTANIE

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi,
- określa temat i główną myśl tekstu,
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych,
- wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu,
- wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi,

- rozpoznaje cechy życzeń, ogłoszenia, instrukcji, przepisu,
- wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, posługuje się akapitami,
- poprawnie artykułuje i akcentuje wyrazy,
- stosuje intonację zdaniową podczas głośnego czytania utworów.

SAMOKSZTAŁCENIE

- wybiera odpowiednie informacje ze słownika ortograficznego, encyklopedii, czasopisma, stron internetowych.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KUTURY

- nazywa swoje reakcje czytelnicze,
- nazywa zabiegi stylistyczne w utworach literackich (epitet, porównanie, przenośnia, rym), rozumie funkcję obrazowania poetyckiego w liryce,
- dostrzega cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe,
- odróżnia autora od osoby mówiącej w utworze,
- określa i nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia,
- wskazuje cechy baśni i legendy w utworze,
- rozpoznaje elementy rytmu: wers, zwrotka, rym, refren,
- zna pojęcia: gra aktorska, dekoracja, kostiumy, rekwizyty, inscenizacja, scena, widownia, próba,
- przypisuje cechy bohaterom oraz ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość,
- odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym),
- odczytuje morał baśni.

II Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej,
- dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzi prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące,
- formułuje pytania otwarte,
- udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych,
- wypowiada się w kilku logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą rzeczywistością, lekturą,
- stosuje zwroty grzecznościowe i odpowiednie konstrukcje składniowe (np. tryb przypuszczający) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem,
- wskazuje wyrazy o znaczeniu dosłownym i metaforycznym,
- składa życzenia, tworzy wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry,
- wypowiada się w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne;

- opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni,
- dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne,
- recytuje utwór poetycki, oddając jego ogólny nastrój i sens,
- stosuje zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych,
- posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem).

PISANIE

- stosuje podstawowe zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji,
- odróżnia nazwy własne od pospolitych i potrafi zastosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą,
- dzieli wyrazy na głoski i litery, rozróżnia funkcję zmiękczącą i sylabotwórczą i w typowych przykładach,
- konstruuje i zapisuje kilkudzaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logiczno-składniowym,
- używa wypowiedzi pojedynczych i złożonych,
- w zależności do adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące,
- zapisuje pytania otwarte,
- udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych,
- samodzielnie zapisuje dialog,
- dzieli wypowiedzi na części kompozycyjne,
- tworzy ramowy plan wypowiedzi,
- układa opowiadanie odtwórcze,
- redaguje notatkę w formie prostego schematu, tabeli, planu,
- zapisuje prostą instrukcję, np. przepis kulinarny, zasady gry,
- tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, zwierzęcia, obrazu, ilustracji, plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni,
- w liście prywatnym, dialogu, zaproszeniu stosuje odpowiedni układ graficzny.

III Kształcenie językowe

Stosuje **WIEDZĘ JEZYKOWĄ** w zakresie:

- słownictwa (wykorzystuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne w tworzonym tekście, tworzy rodzinę wyrazów),
- składni (konstruuje zdania pojedyncze proste i rozwinięte oraz wypowiedzenia złożone i równoważniki zdań, używa różnych typów wypowiedzi: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych),
- fleksji (określa formę gramatyczną czasowników, rzeczowników, przymiotników; łączy wypowiedzenia składowe za pomocą spójnika w wypowiedzenie złożone; poprawnie zapisuje formy bezokoliczników oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego czasowników w czasie przyszłym i przeszłym),
- fonetyki (wykorzystuje umiejętność dzielenia wyrazów na sylaby przy przenoszeniu wyrazów do następnej linijki),

- stosuje zasady estetycznego zapisu tekstu.

Ocenę **DOBRA** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

I Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- koncentruje uwagę podczas słuchania dłuższych wypowiedzi innych, a zwłaszcza odtwarzanych utworów,
- odróżnia informacje ważne od mniej ważnych,
- na podstawie słuchanego tekstu tworzy samodzielny notatkę: rysuje plan, ilustracje do tekstu, formułuje pytania,
- właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu,
- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich

CZYTANIE

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio,
- rozumie funkcję akapitu,
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych,
- wybiera i wykorzystuje informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu,
- wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi oraz samodzielnie tłumaczy przenośne znaczenie wybranych wyrazów, związków wyrazów w wypowiedzi,
- wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i stylistyczne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach,
- rozumie funkcje części składowych wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie,
- głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji i intonacji.

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- wybiera informacje niewyrażone wprost z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- uzasadnia swoje reakcje czytelnicze,
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia,
- identyfikuje baśń i legendę,
- rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu,
- rozumie funkcję akapitu jako logicznie wyodrębnionej całości w tekście,
- objaśnia znaczenia porównań i przenośni w tekście,
- wyodrębnia elementy dzieła filmowego, odróżnia film animowany i aktorski,
- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość,

- odczytuje przesłanie utworu.

II Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- przedstawia własne zdanie w rozmowie,
- świadomie dobiera intonację zdaniową,
- udziela odpowiedzi w formie krótkiej wypowiedzi,
- uczestniczy w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami,
- łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe w zdaniu,
- wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń,
- stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, czasownika,
- gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw,
- wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki,
- w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć,
- objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów,
- odróżnia wyrazy pokrewne od synonimów,
- wygłasza tekst poetycki z pamięci, posługując się pauzą, barwą głosu,
- stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów i intonowania wypowiedzeń.

PISANIE

- stosuje poznane zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji oraz potrafi je zastosować w sytuacjach nietypowych (np. wykorzystać wiedzę o wyrazach pochodnych i rodzinie wyrazów),
- w kilkuzdaniowych wypowiedziach związanych z codziennymi sytuacjami łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe i stosuje się do zasad interpunkcji,
- w wypowiedziach stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, czasownika,
- w tekstach świadomie stosuje wyrazy bliskoznaczne,
- układa życzenia, zapisuje przepis, instrukcję, ogłoszenie,
- stosuje akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi,
- pisze logiczne i uporządkowane pod względem chronologicznym opowiadanie, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki; opowiada z perspektywy świadka i uczestnika zdarzeń,
- zapisuje dialog w opowiadaniu,
- w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo służące do formułowania ocen, opinii, emocji i uczuć,

- dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia.

III Kształcenie językowe

Umiejętnie stosuje **WIEDZĘ JEZYKOWĄ** w zakresie:

- słownictwa (wzbogaca tworzony tekst wyrazami bliskoznacznymi i przeciwstawnymi),
- składni (stosuje różnorodne typy zdań: pojedyncze i złożone oraz równoważniki; celowo używa różnych typów wypowiedzi: pytających, oznajmujących, wykrzyknikowych, rozkazujących w zależności od sytuacji komunikacyjnej; stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji),
- fleksji (używa odmiennych części mowy w poprawnych formach),
- fonetyki (stosuje wiadomości z zakresu podziału wyrazów na litery, głoski i sylaby w poprawnym ich zapisie).

Ocenę **BARDZO DOBRĄ** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

I Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- przekazuje treść wysłuchanych wypowiedzi,
- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów prozatorskich i poetyckich,
- wyraża swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu,
- nazywa intencje nadawcy komunikatu.

CZYTANIE

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi, wskazuje akapit,
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych i wykorzystuje je w odczytywaniu znaczeń dosłownych i przenośnych,
- odczytuje i wykorzystuje treści zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notatce,
- wskazuje i odczytuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi,
- wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i stylistyczne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach,
- ma świadomość konstrukcji wypowiedzi i rozumie funkcje takich części składowych wypowiedzi, jak tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie,
- głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby oddać sens odczytywanego tekstu.

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- wybiera informacje wyrażone pośrednio w różnych źródłach, np. czasopismach, stronach internetowych; konfrontuje je z innymi źródłami.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- konfrontuje swoje reakcje czytelnicze z innymi odbiorcami,
- objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim,
- wykorzystuje wiedzę na temat wersu, zwrotki, rymu do interpretacji utworu,
- objaśnia funkcję porównań i przenośni w tekście,
- wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych programy informacyjne, rozrywkowe, reklamy,
- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość; konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami.

II Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- uzasadnia własne zdanie w rozmowie, podaje odpowiednie przykłady, stosuje się do reguł grzecznościowych,
- rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego,
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym,
- w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką,
- poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasie przeszłym i przyszłym,
- w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła,
- interpretuje przenośne treści utworów poetyckich przewidzianych w programie nauczania,
- zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu,
- wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi,
- dokonuje samokrytyki wypowiedzi i doskonali ją pod względem konstrukcji i języka.

PISANIE

- komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji,
- uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z lektury,
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym,
- w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką,
- komponuje i przekształca plan wypowiedzi,
- pisze opowiadanie twórcze, list z perspektywy bohatera, baśń,
- w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła,
- sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, odpowiednio dobiera wyrazy bliskoznaczne i

przeciwstawne, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej), składni (tworzy ciekawe pod względem składniowym wypowiedzi, stosuje się do zasad poprawności logiczno-składniowej, dba o poprawną interpunkcję wypowiedzeń złożonych), fleksji (w wypowiedziach stosuje w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania, w tym poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasie przeszłym i przyszłym),

- biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki i wykorzystuje je w poprawnym zapisie wyrazów,
- dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu.

III Kształcenie językowe

Sprawnie stosuje **WIEDZĘ JĘZYKOWĄ** w zakresie:

- słownictwa (dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, odpowiednio dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej),
- składni (tworzy ciekawe pod względem składniowym wypowiedzi, stosuje się do zasad poprawności logiczno-składniowej, dba o poprawną interpunkcję wypowiedzeń złożonych),
- fleksji (w wypowiedziach stosuje w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania, w tym poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasie przeszłym i przyszłym),
- fonetyki (biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki i wykorzystuje je w poprawnym zapisie wyrazów).

Ocenę **CELUJĄCĄ** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

I Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- odczytuje i wyjaśnia przerośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich.

CZYTANIE

- czyta ze zrozumieniem na poziomie semantycznym również teksty spoza listy lektur,
- wykorzystuje treści zawarte w artykułach, instrukcjach, przepisach, tabelach, schematach i notatkach w tworzeniu własnych wypowiedzi,
- odczytuje głośno utwory poetyckie i prozatorskie i je interpretuje.

SAMOKSZTAŁCENIE

- wybiera i wykorzystuje informacje z różnych źródeł (np. czasopism, stron internetowych) we własnych wypowiedziach o charakterze informacyjnym lub oceniającym.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- porównuje funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w różnych utworach epickich,
- wskazuje elementy baśni i legendy w innych tekstach kultury,
- dostrzega różnice między celem programów informacyjnych, rozrywkowych, reklam,
- odnosi się do postaw bohaterów fikcyjnych i opisuje otaczającą ich rzeczywistość.

II Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- przedstawia własne stanowisko w związku ze sposobem rozwiązania problemu, wykonania zadania, podejmuje rozmowę na temat przeczytanej lektury, dzieła także spoza kanonu lektur przewidzianych programem nauczania w klasie czwartej; omawia je w odniesieniu do innych dzieł także spoza kanonu lektur,
- interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych.

PISANIE

- tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym ujęciem tematu, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych,
- wykazuje się szczególną dbałością o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi,
- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki.

III Kształcenie językowe

Świadomie stosuje **WIEDZĘ JĘZYKOWĄ** w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki.